

Sygn. akt III Ca 1784/15

POSTANOWIENIE

Dnia 4 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Gabriela Sobczyk

Sędziowie: SO Marcin Rak (spr.)

SR (del.) Łukasz Malinowski

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2016 r. na rozprawie sprawy

z wniosku P. J. i M. J.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w W.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 sierpnia 2015 r., sygn. akt I Ns 1194/13

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie:

a) **w punkcie 1 tiret pierwsze poprzez nadanie mu treści: prawie do korzystania z nieruchomości wnioskodawców w związku z eksploatacją sieci gazowej, w zakresie zgodnym z przebiegiem gazociągu S. – B. DN (...), położonego równolegle w odległości 9 metrów od południowej granicy z działką (...), wraz z pasem gruntu po 3 metry z każdej strony od osi gazociągu, który to pas powinien pozostać wolny od zabudowy i oraz nasadzeń drzew i krzewów – za wyjątkiem zabudowy i nasadzeń uzgodnionych z właścicielem gazociągu przed ustanowieniem służebności, a także wolny od jakiejkolwiek innej działalności mogącej zagrażać bezpieczeństwu oraz prawidłowej eksploatacji sieci gazowej,**

b) **w punkcie 1 tiret czwarte poprzez nadanie mu treści: prawie dojazdu i dojścia do gazociągu od strony działki numer (...), pasem gruntu o szerokości 2,5 m i długości 7,5 m, którego wschodnia krawędź znajduje się w odległości 2 metrów od granicy z działką numer (...), wraz z prawem do korzystania z bramy posadowionej na granicy działek (...) w pasie tej drogi,**

c) **w punkcie 2 w ten sposób, że zasądzić od uczestniczki postępowania solidarnie na rzecz wnioskodawców wynagrodzenie w kwocie 22.714 zł (dwadzieścia dwa tysięcy siedemset czternaście złotych) płatne w terminie do 18 sierpnia 2016r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności,**

d) **w punkcie 3 w ten sposób, że oddalić wnioski wnioskodawców i uczestniczki postępowania o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania;**

2. oddalić apelację w pozostałej części,

3. oddalić wnioski wnioskodawców i uczestniczki postępowania o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Łukasz Malinowski SSO Gabriela Sobczyk SSO Marcin Rak

Sygn. akt III Ca 1784/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy domagali się ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem co najmniej 54.445 zł, na prawie własności nieruchomości opisanej w księdze wieczystej nr (...) Sądu Rejonowego w Gliwicach. na rzecz uczestniczki będącej przedsiębiorcą przesyłowym. Nadto wnieśli o zasądzenie solidarnie na ich rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazali, że przez nieruchomość stanowiącą ich własność przebiega gazociąg, którego właścicielem jest uczestniczka postępowania. Zaznaczyli, że wymagany pas ochronny wyłączający zabudowę przy tego typu urządzeniu (25 metrów od osi gazociągu) zajmuje 80 % całkowitej powierzchni nieruchomości. Przed wystąpieniem do sądu zainteresowani prowadzili negocjacje w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu, przy czym okazały się one bezskuteczne z uwagi na brak porozumienia co do wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

Uczestniczka postępowania przychyliła się do wniosku o ustanowienie służebności przy czym wywodziła, że należne wnioskodawcom wynagrodzenie nie powinno przekraczać 17.117 zł.

Postanowieniem z 11 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy:

1. obciążył prawo własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) P, stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi KW nr (...), przysługujące obecnie P. i M. J., służebnością przesyłu na rzecz (...) S.A. w W. polegającą na:

- prawie korzystania przez przedsiębiorstwo uczestnika z nieruchomości wnioskodawców, w związku z eksploatacją sieci gazowej, w zakresie zgodnym z przebiegiem gazociągu S. – B.(...), szczegółowo wyrysowanym na mapach znajdujących się na k. 34 i 35 akt, które uczynił integralną częścią postanowienia, wraz z pasem gruntu po 3 m z każdej strony od osi gazociągu, łącznie 276 m², który to pas winien pozostać wolny od zabudowy oraz nasadzeń drzew i krzewów - za wyjątkiem zabudowy i nasadzeń uzgodnionych z właścicielem gazociągu, a także jakiegokolwiek innej działalności mogącej zagrażać bezpieczeństwu oraz prawidłowej eksploatacji sieci gazowej,

- prawie pozostawienia tej sieci na nieruchomości obciążonej wraz z wszelkimi obiektami niezbędnymi do ich eksploatacji,

- prawie do wejścia bądź wjazdu odpowiednim sprzętem na nieruchomość celem dokonywania bieżących kontroli stanu technicznego sieci, a także w zakresie niezbędnym do jej konserwacji, modernizacji bądź ewentualnej przebudowy, za wyjątkiem rozbudowy, jak również usuwania awarii obejmującej naprawę bądź wymianę fragmentu sieci, a uprawniony jest zobowiązany do każdorazowego informowania właściciela nieruchomości obciążonej o zamiarze wykonania planowanych prac remontowych lub modernizacyjnych, a w przypadku konieczności usunięcia nagłej awarii sieci – do niezwłocznego zawiadomienia właściciela o tymże fakcie po usunięciu awarii, a ponadto do przywrócenia terenu do stanu poprzedniego po zakończeniu prac,

- prawie dojazdu i dojścia do gazociągu pasem o szerokości 2,5 m i długości 7,5 m z prawem korzystania z bramy wjazdowej od strony wschodniej działki (...);

2. zasądził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawców solidarnie 43.983 zł, płatne w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności;

3. zasądził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawców 480 zł tytułem zwrotów kosztów postępowania.

Postanowienie to zapadło po ustaleniu, że wnioskodawcy M. i P. J. są, we wspólności majątkowej małżeńskiej, właścicielami nieruchomości, stanowiącej działkę nr (...), w obrębie ewidencyjnym (...), S., o powierzchni 0,1653 ha, położonej w G. przy ul. (...) P, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Na nieruchomości znajduje się gazociąg wysokiego ciśnienia DN (...) M. relacji S. – B., stanowiący własność uczestniczki postępowania - przedsiębiorcy przesyłowego (...) S.A. w W.. Gazociąg został wybudowany zgodnie z obowiązującymi przepisami na długo przed zakupem nieruchomości przez wnioskodawców.

Jak wskazał Sąd Rejonowy, przebieg gazociągu uwidoczniiony na mapie dołączonej do wniosku, nie był sporny. Z kolei wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności wynosić powinna według Sądu Rejonowego 43.983 zł, co miało wynikać z opinii biegłego K. K., którą tenże Sąd uznał za miarodajną, opartą na standardach zawodowych i poddającą się weryfikacji w świetle wiedzy ogólnej oraz zasad logiki. Jednocześnie pominął Sąd ustalenia wynikające z opinii biegłego J. G. uznając tą opinię za niezrozumiałą, opartą na niedopuszczalnych założeniach i sporządzoną bez analizy stanu zagospodarowania nieruchomości wnioskodawców.

Uwzględniając te ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy powołał art. 305¹ k.c. i 305² k.c. Wskazał, że uczestniczka postępowania popierała wniosek w zakresie żądania ustanowienia służebności, kwestionując wysokość żądanego wynagrodzenia. Ocenił, że ostatecznie nie były w sprawie sporne: ustalony na 3 metry od osi gazociągu pas ochronny, powierzchnia dojazdu i dojścia do gazociągu jak i ustalona przez biegłego K. K. wysokość wynagrodzenia.

W konsekwencji za zasadne uznał Sąd Rejonowy ustanowienie służebności o treści opisanej w sentencji za wskazanym tam wynagrodzeniem.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania powołał art. 520§2 k.p.c. wskazując, że wnioskodawcy na etapie przesądowym starali się o ustanowienie, uczestniczka kwestionowała jednak wysokość żądanego wynagrodzenia. Miał też Sąd Rejonowy na względzie, że wnioskodawcy ze swoim żądaniem co do wysokości wynagrodzenia utrzymali się w ponad 80%.

Apelację od tego postanowienia wniosła uczestniczka postępowania kwestionując zakres służebności w części w jakiej dopuszcza ona zabudowę i nasadzenia drzew w pasie ochronnym, a nadto kwestionując wysokość wynagrodzenia i rozstrzygnięcie o kosztach. Wywodziła, że Sąd Rejonowy ustanawiając służebność dopuszczającą nasadzenia w pasie ochronnym pominął bezwzględnie obowiązujące przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26 kwietnia 2013 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r., poz. 640), które w §10 ust 3 i 4 zakazują wznoszenia obiektów budowlanych oraz nasadzeń drzew w 6 metrowej strefie gazociągu. Nadto zarzucała, że zasądzona tytułem wynagrodzenia kwoty 43.983 zł nie wynika z opinii biegłego K. K., który należne wynagrodzenie oznaczył na 22.714 zł. Wreszcie wskazywała, że rozstrzygnięcie o kosztach postępowania powinno nastąpić na podstawie ogólnej reguły z art. 520§1 k.p.c.

Formułując te zarzuty domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia:

- w punkcie 1 tiret pierwsze poprzez wykluczenie prawa uzgadniania zabudowy i nasadzeń w 6 metrowym pasie gazociągu i uchylenie zapisu „za wyjątkiem zabudowy i nasadzeń uzgodnionych z właścicielem gazociągu”
- w punkcie 2 poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawców wynagrodzenia w kwocie 22.714 zł w terminie 14 dni od uprawomocnienia się orzeczenia,
- w punkcie 3 poprzez ustalenie, że wnioskodawcy i uczestniczka ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Nadto wniosła o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Wnioskodawcy domagali się oddalenia apelacji co do punktu 1 i 3 zaskarżonego postanowienia i zasądzenia kosztów postępowania odwoławczego. Zgodzili się ze stanowiskiem uczestniczki, że zasądzenie kwoty 43.983 zł nie znajdowało oparcia w opinii biegłych i stanowić musiało oczywistą omyłkę Sadu Rejonowego. Wskazywali, że kwestionowany zapis dotyczący zakresu służebności mógłby być uściślony poprzez dodanie w jego treści słowa „dotychczas”, co nadawałoby mu brzmienie „za wyjątkiem zabudowy i nasadzeń dotychczas uzgodnionych z właścicielem gazociągu”. Wywodzili, że gdyby uczestniczka na etapie przesądowym przedstawiła im operat zawierający wyliczenie wynagrodzenia istniałaby możliwość umownego uregulowania wzajemnych obowiązków bez potrzeby wszczynania postępowania sądowego. Uzasadniało to w ich ocenie obciążenie uczestniczki kosztami postępowania zarówno przez pierwszą jak i drugą instancją.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalenia Sądu Rejonowego co do tytułu własności nieruchomości, przez którą przebiega gazociąg nie były w sprawie kwestionowane, podobnie jak i to, że uczestniczka jako przedsiębiorca przesyłowy była właścicielką tego gazociągu. Nie budziły też wątpliwości ustalenia co do właściwości technicznych gazociągu i jego przebiegu na linii S. B..

W toku postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy uzupełniająco ustalił, że wskazana we wniosku nieruchomość wnioskodawców obejmująca działkę o numerze (...), graniczy od południa z działką numer (...), od wschodu z działką numer (...) zaś od północnego wschodu z działką numer (...), stanowiącą drogę dojazdową, której południowa granica znajduje się po wschodniej stronie działki wnioskodawców, mniej więcej w odległości odpowiadającej połowie długości zachodniej granicy działki (...) (dowód: mapa geodezyjna k. 252).

Na podstawie zgodnych oświadczeń wnioskodawców i uczestniczki, uznając ten fakt za bezsporny w trybie art. 229 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c., uzupełniająco ustalił też Sąd Okręgowy, że gazociąg, którego dotyczy postępowanie posadowiony jest równolegle, w odległości 9 metrów od południowej granicy działki (...) z działką (...). Na granicy działek (...) znajduje się brama wjazdowa do nieruchomości wnioskodawców, a w świetle tej bramy przebiega droga, której wschodnia krawędź oddalona jest o 2 metry od granicy z działką (...) (pisma k. 331, 332, 338, 350, oświadczenia na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2016 roku k. 353-354).

Dalej, uzupełniającego ustalenia wymagało, że gazociąg powstał w 1993 roku i został przekazany do eksploatacji 29 grudnia 1993 roku (dowód: protokół odbioru k. 32).

W związku z aranżacją terenu na potrzeby przydomowego ogrodu wnioskodawcy pismem z 14 września 2010 roku, zwrócili się do uczestniczki z prośbą o zaakceptowanie naniesień m. in. w postaci altany i wiaty w odległości 2 metrów od gazociągu. W odpowiedzi pismem z 27 września 2010 roku uczestniczka wskazała, że nie sprzeciwia się takim naniesieniom (pisma k. 33-38).

Korekty wymagały ustalenia Sądu Rejonowego co do poczynionych przez biegłego K. K. wyliczeń dotyczących należnego wnioskodawcom wynagrodzenia za ustanowienie objętej wnioskiem służebności. Wnioski tej opinii, ostatecznie niekwestionowanej na etapie postępowania odwoławczego, wskazywały bowiem, że wysokość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu powinna zamykać się w kwocie 21.269 zł, zaś wynagrodzenia za prawo przejazdu przez nieruchomość celem dostępu do gazociągu to kwota 1.445 zł, to jest łącznie 22.714 zł (opinia k. 248). Zarówno wnioskodawcy jak i uczestniczka postępowania byli przy tym zgodni na etapie postępowania odwoławczego, co do wysokości opisanego wynagrodzenia (w odpowiedzi na apelację k. 309 wnioskodawcy nie domagali się jej oddalenia w części dotyczącej wynagrodzenia).

Uwzględniając ustalone okoliczności faktyczne sprawy Sąd Okręgowy miał na względzie, że – jak się podnosi w piśmiennictwie – z zestawienia art. 305¹ k.c. w zw. z art. 305 k.c. wynika, iż przesłanki wystąpienia do sądu z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu są następujące:

- 1) przedsiębiorca przesyłowy jest właścicielem istniejących urządzeń, o których mowa w art. 49§1 k.c. lub zamierza je wybudować i stanie się ich właścicielem;
- 2) służebność jest konieczna do korzystania z tych urządzeń;
- 3) jej ustanowienie nastąpi w celu zwiększenia użyteczności przedsiębiorstwa przesyłowego;
- 4) właściciel (wieczysty użytkownik) nieruchomości lub przedsiębiorca przesyłowy odmawia zawarcia umowy o ustanowieniu służebności przesyłu (por.: G. Matusik, Własność urządzeń przesyłowych a prawa do gruntu, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 372-373)

Łączne wystąpienie tych przesłanek nie budziło wątpliwości w okolicznościach faktycznych sprawy i w istocie nie było sporne między wnioskodawcami i uczestniczką. Byli oni też zgodni co do tego, że uczestniczce – w ramach ustanawianej służebności – przysługiwać powinny zasadniczo te uprawnienia, które wyartykułował Sąd Rejonowy w sentencji zaskarżonego postanowienia. Uczestniczka postępowania sprzeciwiała się jedynie temu, aby zakresem służebności objąć prawo do uzgadniania dokonywania naniesień i nasadzeń w pasie wyznaczającym przestrzenne granice służebności powołując się na ograniczenia wynikające z rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26 kwietnia 2013 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r., poz. 640), które to rozporządzenie wyznacza strefy kontrolowane na okres użytkowania gazociągów.

W tym aspekcie istotne znaczenie miało, że jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 11 grudnia 2015 roku, III CZP 88/15, LEX 1938005, obszar strefy kontrolowanej określonej w §10 w związku z §110 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz.U. 2013, poz. 640) oraz w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia, nie pokrywa się z zakresem obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu (art. 305¹ k.c.), ustanowioną dla gazociągu wybudowanego przed dniem 12 grudnia 2001 r. Wywieść z tego należy, że nie sposób dokonywać prostego przełożenia regulacji administracyjnoprawnych dotyczących wyznaczenia stref kontrolowanych na orzeczenia dotyczące ustanowienia służebności przesyłu. Przesłanki jakie bierze pod uwagę sąd ustanawiając służebność przesyłu nie są bowiem tożsame z przesłankami decydującymi o wyznaczeniu strefy, w obrębie której trzeba liczyć się z istnieniem urządzenia w celu zapewnienia bezpiecznych warunków jego eksploatacji i funkcjonowania w jego otoczeniu (por. uzasadnienie cytowanej uchwały).

Po wtóre, wskazać trzeba, że postanowienie ustanawiające ograniczone prawo rzeczowe w postaci służebności przesyłu za wynagrodzeniem, jest orzeczeniem konstytutywnym, tworzącym stosunek prawny regulujący sposób korzystania z obciążonej nieruchomości na przyszłość. W sytuacji, gdy nie ma sporu co do potrzeby ustanowienia służebności, poza zakresem orzeczenia pozostawać zatem powinny kwestie związane z wcześniejszymi ustaleniami zainteresowanych co do sposobu zagospodarowania gruntu i wpływem tych ustaleń na ewentualne uprawnienie przedsiębiorcy przesyłowego do żądania zmiany tak ustalonych zasad współkorzystania z nieruchomości. Ma to znaczenie, o tyle, że uwzględnienie artykułowanych w apelacji żądań uczestniczki postępowania dotyczących pozostawienia pasa służebnego w stanie wolnym od jakiegokolwiek zabudowy i nasadzeń drzew albo krzewów, rodziłoby obowiązek wnioskodawców do zmiany sposobu zagospodarowania nieruchomości. Byłoby to jednak nie do pogodzenia z wcześniejszymi ustaleniami zainteresowanych i zgodą wyrażoną przez uczestniczkę na określonej aranżację ogrodu na nieruchomości wnioskodawców. Poza zakresem postępowania o ustanowienie służebności przesyłu leżało też ustalanie, czy uczestniczka postępowania może domagać się od pozwanych aby doprowadzili oni nieruchomość do stanu z przed zgodnych ustaleń wynikających z wzajemnej wymiany pism we wrześniu 2010 roku, a taki w istocie byłby skutek uregulowania zakresu służebności w sposób wskazany w apelacji.

Stąd też, zważywszy na konstytutywny charakter rozstrzygnięcia, rozstrzygając na przyszłość o zakresie wzajemnych obowiązków właścicieli gruntu i przedsiębiorcy przesyłowego, uwzględniając stanowisko prezentowane przez wnioskodawców w odpowiedzi na apelację za zasadne uznał Sąd Okręgowy zobowiązanie właścicieli gruntów do

powstrzymania się od dokonywania dalszej zabudowy oraz nasadzeń drzew i krzewów, ponad te naniesienia, które zostały uzgodnione z właścicielem gazociągu przed ustanowieniem służebności.

Treść służebności w pozostałym zakresie nie była sporna między zainteresowanymi, a skoro tak to – pomijając wskazaną wyżej korektę – zasadniczo brak było podstaw do ingerowania w określony przez Sąd Rejonowy sposób, w jaki przedsiębiorca uzyskał prawo do korzystania z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń przesyłowych. Generalnie bowiem wzajemne obowiązki uregulowane zostały w sposób prawidłowy, przy uwzględnieniu normy art. 305¹k.c.

W ramach działania z urzędu, bacząc na powinność eliminowania z obrotu prawnego orzeczeń mogących rodzić problemy na etapie ich wykonywania, Sąd Okręgowy za zasadne uznał jednak doprecyzowanie przebiegu służebnego pasa. Sąd Rejonowy opisując bowiem położenie gazociągu odwołał się do kserokopii map złożonych do akt sprawy, które to kserokopie nie miały nawet charakteru dokumentu prywatnego. Nadto w sposób nieprecyzyjny opisał przebieg pasa drogi służącej przedsiębiorcy dla dojścia i dojazdu do gazociągu. Jednakże wzgląd na formalizm prawa rzeczowego, ingerencję w konstytucyjnie chronione prawo własności, możliwość ujawnienia powstałego prawa w księdze wieczystej, pewność stosunków prawnych i bezpieczeństwo obrotu, wymaga nie budzącego wątpliwości określenia zakresu przedmiotowego i terytorialnego ograniczeń wynikających z ustanowienia służebności przesyłu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2012 roku, V CSK 190/11, LEX nr 1212828).

Uwzględniając te założenia celową była zmiana zaskarżonego postanowienia poprzez opisanie przebiegu gazociągu (od osi którego biegł pas wyznaczający terytorialny zasięg ograniczeń) w odniesieniu do granic nieruchomości. Podobnie opisać należało przebieg drogi dostępu do służebnego pasa, która to druga przebiegała w świetle bramy wyjazdowej do nieruchomości wnioskodawców.

Zasadną była też apelacja w części w jakiej kwestionowała prawidłowość ustalenia przysługującego wnioskodawcom wynagrodzenia za ustanowienie służebności. Także wnioskodawcy przyznali rację skarżącej, która zarzucała, że zasądzona przez Sąd Rejonowy kwota 43.983 zł nie znajdowała uzasadnienia w materiale sprawy, w szczególności opinii biegłego do spraw (...), na którą tenże Sąd się powoływał i której wnioski nie były ostatecznie podważane przez wnioskodawców i uczestniczkę postępowania. Z opinii tej jednoznacznie wynikało bowiem, że łączne należne wnioskodawcom wynagrodzenie wynosić powinno 22.714 zł, z czego 1.445 zł to wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości w zakresie prawa dojścia i dojazdu do służebnego pasa, zaś 21.369 zł to wynagrodzenie pozostałych niedogodności związanych z ograniczeniem prawa własności wnioskodawców.

Biegły K. K. ustalił wartość wynagrodzenia obliczając je na podstawie wartości zajętej części nieruchomości, stopy kapitalizacji obliczonej w oparciu o dane z rynku kapitałowego, a także przy uwzględnieniu współczynnika współkorzystania. Taka metodologia wyceny uwzględniała stanowisko orzecznictwa, zgodnie z którym przy ustalaniu wynagrodzenia za ustanowienie służebności należy mieć na względzie, że posiadanie służebności nie pozbawia w zupełności faktycznego władztwa właściciela nad nieruchomością obciążoną, zatem wynagrodzenie powinno być ustalone proporcjonalnie do stopnia ingerencji w treść prawa własności, uwzględniać wartość nieruchomości nie przekraczając jej przy tym. Nie można też pomijać społecznych celów związanych z dostarczaniem energii, wody czy paliw realizowanych przez przedsiębiorcę, które musi odbywać się za pomocą urządzeń przesyłowych, które posadzić trzeba na wielu gruntach stanowiących własność osób trzecich (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie II CSK 444/09, Lex nr 578038, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 roku, V CSK 190/11, Lex nr 1212828 i z dnia 9 października 2013 roku, V CSK 491/12, Lex 1394096).

Wnioski wskazanej opinii należało zatem podzielić zwłaszcza, że nie kwestionowali ich ostatecznie sami zainteresowani ustanowieniem służebności.

Oceniając prawidłowość rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przez Sądem Rejonowym odwołać należało się do wyrażanego w orzecznictwie i piśmiennictwie poglądu, zgodnie z którym zasada ujęta w art. 520§1 k.p.c. (każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie) jest nienaruszalna wtedy, gdy

uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania. Sprzeczność interesów zachodzi natomiast co do zasady wówczas gdy wnioskodawca oczekuje uwzględnienia wniosku, a będący w opozycji uczestnik chce oddalenia takiego wniosku. Punktem wyjścia do rozstrzygnięcia na podstawie art. 520§2 k.p.c. jest natomiast różny stopień zainteresowania wynikiem postępowania lub sprzeczność interesów, a nie zakres ostatecznego uwzględnienia żądań.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawcy i uczestniczka byli zgodni co do potrzeby ustanowienia służebności, co powinno skutkować rozstrzygnięciem o kosztach postępowania na zasadzie art. 520§1 k.p.c., zaś proporcja w jakiej każdy z zainteresowanych utrzymał się ze swoim żądaniem co do wysokości wynagrodzenia nie mogła stanowić podstawy do zastosowania art. 520§2 k.p.c. Zgłoszone zatem przez wnioskodawców i uczestniczkę na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego wnioski o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania podlegać musiały oddaleniu.

Z tych też względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie w sposób opisany w sentencji, a to na podstawie art. 386§1 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c., zaś w pozostałej części apelację jako bezzasadną oddalił.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na zasadzie art. 520§1 k.p.c. mając na względzie te same przesłanki, które stanowiły podstawę orzeczenia o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego.

SSR del. Łukasz Malinowski SSO Gabriela Sobczyk SSO Marcin Rak